

4. Hoe gaan we om met de getallen in de Bijbel?

Voor mijn boek over dit onderwerp, *Numerical Secrets of the Bible*, klik [hier](#).

[Symboliek en functie van getallen in de Bijbel](#)

[Hoe kregen getallen hun symbolische waarde?](#)

[De getalswaarde van de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet](#)

[Nieuw licht op raadselachtige getallen](#)

[Het gebruik van getallen ter periodisering van de geschiedenis](#)

[De 'leeftijden' van de oervaders voor de zondvloed](#)

[De 'leeftijden' van de aartsvaders](#)

Symboliek en functie van getallen in de Bijbel

In onze cultuur kennen we het getal bij uitstek als een middel om te tellen, te meten en te rekenen. Dat getallen naast hun rekenkundige en wiskundige waarde ook nog een andere functie kunnen hebben, is bij ons in de vergetelheid geraakt. Voor de mensen in de Bijbelse en klassieke oudheid - en zelfs nog in de Middeleeuwen - hadden getallen een toegevoegde, niet-rekenkundige symboolwaarde. Daardoor kon men een getal gebruiken om een bepaalde idee of gedachte op symbolische wijze tot uitdrukking te brengen.

De getallen die in de Bijbel voorkomen, hebben niet altijd betrekking op concrete historische feiten, maar hebben een symbolische betekenis. Dit geldt zonder meer voor het gebruik van **7**, **12** en **40**, die we heel vaak tegenkomen, maar ook voor getallen die opvallen doordat ze fabelachtig hoog zijn. Bijvoorbeeld de buitensporig hoge leeftijden van de oudvaders en de aartsvaders, en het fabelachtige aantal van **603.550** strijdbare mannen, die de woestijnreis zouden hebben meegemaakt (Numeri 1:46). Als we dit laatste getal letterlijk zouden opvatten, zou het betekenen dat er 2 à 3 miljoen mensen, inclusief vrouwen en kinderen, aan de tocht door de woestijn hadden deelgenomen! Omdat dit volstrekt onvoorstelbaar is, moeten we een letterlijk verstaan uitsluiten en naar een andere verklaring zoeken. Vroeger was ik, met anderen van mening dat dit getal ontleend was aan priesterlijke censuscijfers afkomstig uit de tijd van de schrijver die ruim 700 jaar na de tijd van de uittocht heeft geleefd (vergelijk Exodus 38:26). Later ben ik echter tot het inzicht gekomen dat dit aantal symbolisch opgevat dient te worden, zoals ik verderop zal uitleggen. Dit voorbeeld maakt duidelijk dat de Bijbelse geschiedschrijvers getallen veelal anders gebruikten dan wij en dat zij er creatief en speels mee omgingen. Wij zouden hun eigenlijk een groot onrecht doen, als we de aantallen en getallen die ze noemen altijd letterlijk zouden opnemen. Dan zouden we hen van vervalsing kunnen verdenken en hun daarmee een nog groter onrecht aandoen. Zij gingen nu eenmaal anders om met getallen dan wat wij als normaal beschouwen.

Neem bijvoorbeeld de prijs die David zou hebben betaald voor de dorsvloer en de runderen van Arauna, om op die plaats een altaar te bouwen. Volgens 2 Samuël 24:25 had David er 50 sikkels *zilver* voor betaald. De Chronistische geschiedschrijver daarentegen vond de prijs kennelijk veel te laag voor zo'n groot man als David, en maakte er twaalfmaal zoveel van en veranderde bovendien het zilver in goud (1Kronieken 21:24). Volgens hem had David 600 sikkels *goud* betaald!

Dit houdt in dat wij bij het lezen van de Bijbel er altijd rekening mee moeten houden dat getallen naast hun letterlijke, rekenkundige betekenis ook een andere functie kunnen hebben. We zullen ons daarom steeds moeten afvragen of de schrijver het genoemde getal letterlijk heeft bedoeld, dan wel symbolisch heeft gebruikt. En dit laatste is veelal het geval.

Symbolisch gebruikte getallen zijn vrij gemakkelijk te herkennen. In de eerste plaats aan hun stereotiepe gebruik. Wanneer bepaalde getallen, zoals **7**, **12** en **40**, herhaaldelijk voorkomen in verschillende contexten door de Bijbel heen, dan kan dat niet op toeval berusten. We kunnen symbolisch gebruikte getallen ook herkennen door gewoon ons verstand te gebruiken. De extreem hoge leeftijden die aan de voorouders van de mensheid in Genesis 5 en 11 worden toegekend, moeten ons ervan weerhouden zulke 'leeftijden' letterlijk op te vatten. Mensen worden gewoon niet zo oud. Dat zegt ons gezond verstand ons al. Bovendien, volgens Genesis 6:3 heeft God een uiterste grens gesteld aan de leeftijd van een mens: *Zijn dagen zullen 120 jaar zijn*. Het is dan ook niet toevallig dat dit maximum aantal jaren de grote leider Mozes wordt toebedeeld (Deuteronomium 34:7). Leeftijden die deze grens te boven gaan, kunnen daarom onmogelijk door de Bijbelse auteurs letterlijk bedoeld zijn, en moeten symbolisch worden opgevat.

Hoe kregen getallen hun symbolische waarde?

Het zou een misvatting zijn te denken dat alle getallen die in de Bijbel worden genoemd een symbolische betekenis hebben en ook altijd als zodanig hebben gefunctioneerd. Geen enkel cijfer of getal heeft van huis uit een symbolische waarde behalve zijn normale rekenkundige waarde. Getallen met een symbolische betekenis hebben dat als meerwaarde toegekend gekregen, en zulke getallen zijn beperkt. We moeten daarom niet achter ieder getal een symbolische betekenis zoeken. Laten we een aantal getallen in ogenschouw nemen.

Een en Twee: het getal **1** heeft geen specifiek symbolische functie. Het functioneerde uitsluitend als een *telwoord*: 'een', maar dan in een heel brede scala van betekenissen: '*één*' (ongedeeld), '*enig*' (waarvan er geen tweede is), '*uniek*' (onvergelijkelijk) en '*eenling*' (zonder familie). Deze betekenissen klinken bijvoorbeeld door, wanneer van de God van Israël wordt gezegd 'De Heer is één' (Deuteronomium 6:4). Ook het getal **2** heeft geen symbolische waarde en functioneert alleen maar als telwoord. Het zijn pas **3** en **4** die naast hun telfunctie ook een verwijfsfunctie hebben gekregen.

Drie symboliseerde de overtreffende trap: *het hoogste, het grootste, het uiterste*, met name wanneer gesproken wordt over 'driemaal' iets doen. Bijvoorbeeld, dat Bileam zijn ezel driemaal slaat (Numeri

22:28), dat God de jonge Samuël driemaal roept (I Samuël 3:8), dat Elia zich driemaal over de jongen uitstrekt (I Koningen 17:21), dat Paulus driemaal over een bepaalde zaak tot God heeft gebeden (II Korintiërs 12:8). Daarnaast verwijst **3** naar de driedeling van de kosmos, de hemel, de aarde en de onderwereld, waardoor het de symbolische betekenis kreeg van de *verticale kosmische totaliteit*.

Vier: op grond van deze betekenis werd het getal **3** ten nauwste verbonden met **4**, het getal dat naar de vier windstreken verwijst en zo de betekenis toegekend kreeg van de *horizontale geografische totaliteit*. Een voorbeeld van deze functie van **4** is de verwijzing in het visioen, beschreven in Ezechiël 1:4-21, naar de **4** wezens, ieder met **4** gezichten en **4** vleugels. Daarmee wordt de wereldomvattende majesteit van God tot uitdrukking gebracht. Het viertal vinden we terug in de **4** dieren van Openbaring 4:6-8. Het tienvoud van dit getal, **40**, treffen we heel vaak aan ter aanduiding van een *lange, onbepaalde tijd* in de Bijbelse verhalende literatuur. Bij de zondvloed regent het **40** dagen en **40** nachten (Genesis 7:4,12). Even zo lang vertoeft Mozes op de berg (Exodus 24:18; Deuteronomium 9:9), is Elia onderweg naar de berg Horeb (I Kon 19:8) en verblijft Jezus in de woestijn (Matteüs 4:2). Mozes leeft **40** jaar aan het hof van Farao, vertoeft **40** jaar als herder in de woestijn Midian en is **40** jaar de leider van de Israëlieten tijdens hun tocht naar Kanaän. De verspieters hebben **40** dagen nodig het land Kanaän te verkennen; Goliat tart de Israëlieten **40** dagen lang; Ezechiël ligt **40** dagen op zijn zijde; Jona voorzegt de ondergang van Nineve binnen **40** dagen.

Vijf: doordat de mens **5** vingers aan beide handen heeft, stelde dit getal vaak *een handvol*, of *wat voorhanden is* voor, zowel 'een handjevol' als 'een hele handvol', afhankelijk van de context.

Zes en Acht: deze twee getallen hebben hun symboolwaarde toegekend gekregen op grond van hun relatie met het getal **7**. Omdat **6** er aan voorafgaat, lijkt dit getal in een paar gevallen de toegevoegde betekenis te hebben van *het voorlaatste*; en omdat **8** er op volgt, heeft het veelal de betekenis van *de overmaat*. Het getal **9**, dat geen duidelijk aanwijsbare symbolische functie in de Bijbel schijnt te hebben, speelde een geringe rol.

Zeven: doordat het getal **7** de combinatie is van **3** en **4**, die de *verticale* en de *horizontale* kosmische *totaliteit* symboliseren, heeft het de symbolische betekenis van de *totaliteit*, de *volheid* en *overvloed*. Het wordt niet minder dan 390 maal uitdrukkelijk vermeld in het Oude Testament en nog eens 88 maal in het Nieuwe Testament, waarbij het bijna overal een symbolische functie heeft. Naast deze expliciete vermeldingen van het getal **7** komt het talloze malen ook op een verborgen wijze in de Bijbeltekst voor: in series, reeksen en opsommingen van **7** items die we alleen door tellen kunnen opsporen. Bijvoorbeeld de **7** intenties van het gebed van Salomo (I Koningen 8) en die van het Onze Vader, en de **7** gelijkenissen in Matteüs 13. In het boek Openbaring, met niet minder dan **56 (7x8)** expliciete vermeldingen, wemelt het van de zeventallen: **7** gemeentes, **7** sterren, **7** zegels, **7** horens, **7** ogen, een monster met **7** koppen en 10 horens, **7** engelen, **7** trompetten, **7** plagen, **7** donderslagen, om maar enkele te noemen.

Een mooi voorbeeld van de verborgen aanwezigheid van het getal 7 in de tekst, ter aanduiding van de *volheid en overvloed*, vinden we in Deuteronomium 8:7-10. Deze kunstig gecomponeerde passage over het land Kanaän als het land van melk en honing zit als volgt in elkaar:

7. Aangezien De Heer uw God u in een **GOED LAND**¹ brengt,

- een **LAND**² van *waterbeken*¹, *bronnen*² en in dal-en-berg ontspringend *grondwater*;³

8. een **LAND**³ van tarwe¹, gerst², wijnstokken³, vijgenbomen⁴ en granaatappelen⁵, een **LAND**⁴ van olierijke-olijfbomen⁶ en honing⁷;

9. een **LAND**⁵ is het, waarin gij *niet-in-armoede-brood-zult-eten*,⁴ waarin gij *aan-niets-gebrek-zult-hebben*;⁵ een **LAND**⁶ is het, waarvan *de-stenen-ijzer-zijn*,⁶ en waarvan gij *uit-de-bergen-koper-zult-houwen*⁷ -

10. eet, word verzadigd en prijs de Heer uw God om het **GOEDE LAND**² dat Hij u geeft.

De tekst begint met een zinsdeel van 7 (Hebreeuwse!) woorden; in totaal zijn er 14 zinsdelen; het woord 'land' komt 7 keer voor, heeft 7 kenmerken en brengt 7 soorten vruchten voort. Dit voorbeeld laat tegelijkertijd zien hoe een symbolisch getal gebruikt kon worden om een tekst vorm te geven en de inhoud ervan door symboliek te verdiepen.

Evenals het getal 7 ontleenden de getallen 10, 11, en 12, hun symbolische waarde aan hun relatie met 3 en 4: zo is 10 op te vatten als 7+3 en 11 als 7+4, en 12 als 3x4.

Tien: dit getal is niet alleen de som van 7 en 3 maar tevens de som van de cijfers 1+2+3+4. Het functioneert als het getal van de *volle maat*, bijvoorbeeld in de 10 scheppingswoorden in Genesis 1, de 10 Plagen in Egypte en de 10 Geboden. De onderdelen 7 en 3 treffen we aan in de 7 zonen en 3 dochters van Job en zijn 7000 stuks kleinvee en 3000 kamelen. Dit herinnert ons aan de 700 vorstinnen en 300 vrouwen van Salomo (I Koningen 11:4).

Elf: als de combinatie van het getal van de *volheid*, 7, en het getal van de *totaliteit*, 4, is 11 het getal van de *vervulling*. Het komt opvallenderwijs vaak voor in teksten waarin het idee van 'vullen' en 'vervulling' voorkomt. Zo bestaat Genesis 1:28, de opdracht aan de mensen, *Vervult de aarde!*, uit 22 woorden en 88 (11x8) letters. Genesis 11:1-9, het verhaal hoe God de mensen over de gehele aarde verstrooide, telt 121 (11x11) woorden. Daarbij worden er precies 11 woorden gebruikt in het cruciale vers 8: *Zo verstrooide de Heer hen vandaar over de hele aarde, en ze staakten de bouw van de stad*. In de teksten in Deuteronomium 1-3, die handelen over de *vervulling* van de landbelofte, wemelt het van de veelvoud van 11. Ik trof er woordbestanden aan van 22, 44, 55, 66, 77, 88, 99, 121 en 770 woorden. Het is daarom niet toevallig dat het geslachtsregister van Jezus (Lucas 3) 77 namen bevat: het getal van de 'volheid', 7, vermenigvuldigd met 11, het getal van de 'vervulling'. Over de 'volheid van de tijd' gesproken! Het getal 77 vertegenwoordigt bovendien de getalswaarde van Ièsous **CH**ristos **TH**èou **HU**ios **Sot**èr = **ICHTHUS**, 'vis' (één van de oudste christelijke symbolen).

Twaalf, als het product van **3** en **4**, symboliseert *compleetheid* en *totaliteit*. Vandaar zijn gebruik in verband met stamvaders: **12** zonen van Nahor, Ismaël en Jakob; en in het Nieuwe Testament: **12** discipelen en **144.000** 'verzegelden' (volgens Openbaring 7:4, **12.000** uit ieder van de **12** stammen).

De getalswaarde van de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet

Van de getallen vanaf **13** en hoger geldt dat ze een symbolische waarde toegekend kregen, wanneer ze de getalswaarde van de naam van een belangrijke persoon, of een trefwoord in een bepaalde tekst vertegenwoordigen. In de Oudisraëlitische cultuur heeft elk van de letters van het Hebreeuwse alfabet een getalswaarde gekregen, afhankelijk van zijn plaats in het alfabet. Op basis hiervan konden namen en woorden in getallen worden omgezet, die op een symbolische wijze de betreffende naam of woord vertegenwoordigen en accentueren.

Hier volgen de getalswaarden van de 22 letters:

'alef = 1; bet = 2; gimel = 3; dalet = 4; he = 5; waw = 6; zjin = 7; chet = 8; tet = 9; jod = 10; kaf = 11 en 20; lamed = 12 en 30; mem = 13 en 40; nun = 14 en 50; samek = 15 en 60; 'ajin = 16 en 70; pe = 17 en 80; tsade = 18 en 90; qof = 19 en 100; resj = 20 en 200; sin/sjin = 21 en 300; taw = 22 en 400.

De letters 'alef tot en met jod hebben slechts één waarde, namelijk de waarde op basis van hun plaats in het alfabet. De letters kaf tot en met tsade hebben een dubbele waarde: de éne op basis van hun plaats in het alfabet, en de andere waarde krachtens het feit dat ze ook gebruikt worden om hogere cijfers aan te duiden: de *tientallen* (kaf = 20 tot en met qof = 100) en de *honderdtallen* (resj = 200 tot en met taw = 400). Het is interessant dat deze hogere waarden telkens bestaan uit de *som van de cijfers* van de plaatswaarde vermenigvuldigd met 10: **20** = (1+1) x 10; **30** = (1+2) x 10, enz.

Volgens dit principe kan de getalswaarde van de Godsnaam **JHWH** berekend worden: J=10 + H=5 + W=6 + H=5 = **26**, en op basis van de *som van de betreffende cijfers* ook als 1 + 0 + 5 + 6 + 5 = **17**.

Deze twee getallen staan bekend als de *Godsnaamgetallen*. Ze komen talloze malen op een verborgen wijze in de Bijbelse geschriften voor, waardoor de Godsnaam als het ware in de tekst geweven is 'als in een stuk materiaal'.

De getalswaarde van het telwoord 'èchad, 'één', is 1 + 8 + 4 = **13**. Dit getal komt als structuurgetal veelal voor in teksten waarin over de éénheid en enigheid van God wordt gesproken. Het feit dat het getal **13** in de Bijbel naar de *uniekheid* van God verwijst, laat zien hoe ver het latere bijgeloof, als zou **13** een ongeluksgetal zijn, van de Bijbelse traditie af staat.

Op basis van de twee waarden van bepaalde letters van het alfabet heeft een naam soms niet slechts één getalswaarde, maar twee. De naam David heeft alleen de waarde van **14** (4 + 6 + 4), maar de naam Abraham bijvoorbeeld kan zowel de waarde hebben van **41** (1 + 2 + 20 + 5 + 13), als de hogere waarde van **248** (1 + 2 + 200 + 5 + 40).

Na dit overzicht van de symbolische betekenis van een aantal getallen, zal het nu interessant zijn te gaan kijken wat we eraan hebben voor een beter begrip van hoe getallen in de Bijbelse tijd functioneerden.

Nieuw licht op raadselachtige getallen

Uitgaande van de getalswaarde van namen en woorden kunnen we een aantal merkwaardige getallen bevredigend verklaren. Zo vertegenwoordigt het getal **603.550**, de getalswaarde van de Hebreeuwse woorden *r'sj kl bnj jsr'l*, 'het totale aantal Israëlieten' of 'alle Israëlieten in totaal' (woorden die expliciet voorkomen in Numeri 1:2):

$$r'sj kl = 200 + 1 + 300 + 20 + 30 = \mathbf{551} \text{ en}$$

$$bnj jsr'l = 2 + 50 + 10 + 10 + 300 + 200 + 1 + 30 = \mathbf{603}.$$

Zo is het getal **603.551** kennelijk tot stand gekomen, dat opgevat moet worden als 603550 Israëlieten + 1 leider, Mozes. Maar we zouden in het getal **603.550** ook gewoon te maken kunnen hebben met een afgerond aantal. De verklaring door middel van de getalwaarde blijft in ieder geval staan.

De expliciete vermelding van het getal **318** in Genesis 14:14, als het aantal getrainde soldaten dat Abram ten strijde liet trekken, is te specifiek om als een historisch gegeven opgevat te worden. Trouwens, wat zou een dergelijk stukje informatie er toe doen? De functie van het getal moet daarom symbolisch zijn. En de beste verklaring is dat **318** de aanwezigheid van Eliëzer, de hulp van Abram, symboliseert, naar wie in Genesis 15:2 wordt verwezen. Zijn naam wordt hier weliswaar niet vermeld, maar hij wordt vertegenwoordigd door de getalswaarde van *'lj'zr* (1 + 30 + 10 + 70 + 7 + 200 = **318**).

Over de **153** vissen, die de discipelen van Jezus volgens Johannes 21:11 op diens aanwijzingen gevangen zouden hebben, is veel gespeculeerd. De meest onwaarschijnlijke verklaring die me ooit ter ore is gekomen is dat het getal betrekking zou hebben op het aantal vissoorten dat in het meer van Galilea voorkwam. Waarom zou Johannes het nodig gevonden hebben zijn lezers dergelijke volstrekt irrelevante informatie te geven? De enig juiste verklaring is mijns inziens dat de 153 vissen de gelovigen, die de apostelen uit alle volken moesten verzamelen, symboliseren. Het getal **153** is namelijk de getalswaarde van de negen(!) letters van de Hebreeuwse woorden *bnj h'lhjm*, 'de kinderen van God' (2 + 50 + 10 + 5 + 1 + 30 + 5 + 10 + 40 = **153**).

Maar er is nog meer aan de hand met dit getal. Door een gelukkig toeval is **153** tevens een veelvoud van het Godsnaamgetal **17** (9 x 17) en bovendien het driehoeksgetal van **17**, de som van de getallen van 1 tot en met **17**. De symbolische betekenis van het getal **17** overal elders in de Bijbel ligt daarin

dat het als Godsnaamgetal de *aanwezigheid* van God tot uitdrukking brengt: in dit geval symboliseert het Gods aanwezigheid bij het bijeenbrengen van de 'kinderen van God'.

Een ander raadselachtig, maar zeer duidelijk symbolisch getal is **666**, het getal van het Beest (Openbaring 13:18). Het verwijst op een indirecte wijze kennelijk naar een Romeinse keizer die de verpersoonlijking geworden was van beestachtig geweld. Tegen de achtergrond van de gruwelijke vervolging van christenen zou het heel waarschijnlijk Nero kunnen zijn. Dat men hem specifiek op het oog had, blijkt uit het feit dat de getalswaarde van de Hebreeuwse woorden *qsr nrwn*, 'keizer Nero', **666** is (100 + 60 + 200 + 50 + 200 + 6 + 500).

Vooruitlopend op de bespreking van de extreem hoge 'leeftijden' van de oervaders vóór de zondvloed en van de aartsvaders, kan ik hier als voorbeeld van een symbolisch bedoelde leeftijd verwijzen naar de **140** voor Job toegevoegde jaren. Dit getal moet in zijn context verstaan worden, namelijk als onderdeel van de *dubbele vergoeding* die Job bij zijn rehabilitatie van God ontvangt (Job 42:12-17). Zijn kleinvee, runderen en kamelen worden hem dubbel teruggegeven en hij krijgt **140** jaar erbij. Dat is het dubbele van een normale leeftijd, die volgens Psalm 90:10 **70** jaar is.

Het gebruik van getallen ter periodisering van de geschiedenis

Laten we, alvorens we ons verder verdiepen in hoge leeftijden in het Oude Testament, even stilstaan bij de functie van getallen in de Bijbelse geschiedschrijving. Een eenvoudig voorbeeld hiervan zijn we reeds tegengekomen in verband met het gebruik van het getal **40**, als de tijdsperiode volgens welke het leven van Mozes in drie gelijke periodes van **40** jaar wordt verdeeld. De andere voorbeelden van het gebruik van het getal **40**, die we eerder gesignaleerd hebben, laten zien hoe vaak dit getal, en veelvoud daarvan, de functie heeft om de geschiedenis te periodiseren. Wie het zondvloedverhaal aandachtig leest, zal merken hoe vaak de getallen **7** en **40** als tijdsaanduidingen voorkomen.

Hetzelfde geldt voor de beschrijving van de geschiedenis van het volk Israël tegen de achtergrond van de wereldgeschiedenis vanaf de schepping tot de Babylonische ballingschap in het Deuteronomistische geschiedwerk (Genesis - 2 Koningen). De hoofdmomenten waren daarbij de schepping van de wereld, de zondvloed, de uittocht uit Egypte, de bouw van de tabernakel en de bouw van de tempel van Salomo. Dit waren de vaste punten in het verleden op basis waarvan de geschiedenis werd geperiodiseerd. Daarbij speelden symbolische getallen een cruciale rol.

De eerste bouwstenen voor de Bijbelse chronologie waren de '*leeftijden*' van de voorvaders van de mensheid, van Adam tot Noach, en de voorvaders van Israëlieten, van Sem tot Tera, de vader van Abraham. Een vergelijking tussen de leeftijden in de masoretische teksttraditie en de leeftijden die in de Samaritaanse Pentateuch enerzijds, en in de Septuagint anderzijds, genoemd worden, laat zien dat de laatstgenoemde twee vaak sterk afwijken van de masoretische tekst. Zonder hier verder op in te gaan, is het van belang te stellen dat we in de oudtestamentische geschiedschrijving te maken hebben

met een geheel eigen, consistent doorgevoerde chronologie, waarbij de in de genealogieën genoemde getallen gebruikt werden om de **26** generaties vanaf Adam tot Mozes en Aäron te structureren.

De daaropvolgende geschiedenis werd eveneens met behulp van bepaalde ronde getallen geperiodiseerd. De duur van het verblijf in Egypte stelde men op **430** jaar (Exodus 12:40). De periode tussen de uittocht en de bouw van de tempel van Salomo kwam op **480** jaar te staan (1 Koningen 6:1). Dit getal kan het beste verklaard worden als **40 x 12**, met de symbolische betekenis van **40** jaar voor elk van de **12** stammen van Israël. De tijd tussen Salomo's tempelbouw en de bouw van het altaar na de terugkeer van de eerste ballingen in 539 v. Chr. is eveneens voorgesteld als een periode van **480** jaar. Bepaalde vorsten regeerden **40** jaar: Otniël, Eli, Ehud en Samgar (2x **40** jaar), Barak, Gideon, Jaïr, David, Salomo en Joas.

Het geslachtsregister van Jezus in het evangelie van Matteüs is eveneens een voorbeeld van de periodisering van de geschiedenis. Matteüs brengt de periode vanaf Abraham *via David* tot Jezus in kaart met behulp van **42** generaties, die hij verdeelt in drie perioden van **14** jaar (vergelijk Matteüs 1:17). Zijn bedoeling is niet om historische informatie te geven, maar om te laten zien dat Jezus van Abraham afstamt en tevens de zoon van David is. Dit blijkt uit het opschrift in Matteüs 1:1, *Geslachtsregister van Jezus Christus, de zoon van David, de zoon van Abraham*. Om Jezus' afstamming van David symbolisch te onderstrepen, maakte Matteüs dus gebruik van het getal **14**, de getalswaarde van de naam David (uiteraard in het Hebreeuws, *dvd*): $d=4 + w=6 + d=4 = 14$.

De manier waarop men in de oudheid omging met getallen en jaartallen moet ons tot uiterste voorzichtigheid manen niet zonder meer alle getallen als historisch te beschouwen. Zoals we met betrekking tot de Bijbelse geschiedschrijving onderscheid moeten maken tussen feit en fictie, moeten we ons ook wat de getallen betreft bewust zijn van het verschil tussen een feitelijk, als telwoord gebruikt getal en een zuiver symbolisch bedoeld getal. Inzicht in de functie van getallen in de Bijbelse geschiedschrijving moet ons er in ieder geval van weerhouden de getallen in de Bijbelse chronologie te gebruiken om de ouderdom van de aarde vast te stellen. Zoals bekend heeft aartsbisschop James Usher (midden 17de eeuw) op basis van een letterlijk verstaan van deze getallen berekend dat de schepping van de wereld ongeveer 4000 vóór Christus plaatsgevonden zou hebben. Op dezelfde wijze wordt in de joodse jaartelling de totstandkoming van de schepping berekend als **3760** jaar vóór Christus. Daarom is het 'christelijke' jaar 2000 in de joodse jaartelling $2000 + 3760 = 5760$.

De 'leeftijden' van de oervaders vóór de zondvloed

Bij de bespreking van de periodisering van de geschiedenis, waarbij gebleken is hoe men de leeftijden van de oervaders en aartsvaders daartoe heeft gebruikt, hebben we reeds kennis kunnen maken met de extreem hoge leeftijden van de oervaders vóór de zondvloed, die van Adam tot Noach (Genesis 5:1-32 en 9:28-29). Hoe moeten we met deze aantallen jaren omgaan? Ze letterlijk verstaan, zoals vroeger

veelal het geval is geweest, is niet meer vol te houden. Er moet een betere verklaring gevonden worden, en die is er.

Hun functie als bouwstenen in de chronologie ter overbrugging van de anders onmogelijk in te vullen tijd tussen de schepping en de zondvloed is inmiddels vast komen te staan. Dit wordt ondersteund door het feit dat reeds de oude Sumeriërs van deze techniek gebruik hebben gemaakt, blijkens de beroemde Sumerische *Lijst van Koningen* die vóór de zondvloed geregeerd zouden hebben. Daarin komen, evenals in Genesis 5, tien namen voor, maar de getallen zijn veel hoger dan die in Genesis. Aan één van de koningen worden niet minder dan 43.200 regeringsjaren toegeschreven.

De leeftijden van de oervaders hadden naast hun functie in de chronologie ongetwijfeld ook een symbolische betekenis. Hoe kwamen hun 'leeftijden' tot stand? De eerste aanwijzing dat het om bewust geconstrueerde getallen gaat, is de ontdekking in de jaren 40 door de joodse geleerde B. Cassuto dat ze alle veelvoud van **5** zijn, of veelvoud van **5** waarbij **7** jaar aan toegevoegd zijn, zoals het volgende overzicht laat zien:

Adam	930	=	186 x 5
Set	912	=	181 x 5 + 7
Enos	905	=	181 x 5
Kenan	910	=	182 x 5
Mahelalel	895	=	179 x 5
Jered	962	=	191 x 5 + 7
Henoeh	365	=	73 x 5
Metuselach	969	=	191 x 5 + 7 + 7
Lamech	777	=	154 x 5 + 7
Noach	950	=	190 x 5

Totaal:	8575	=	1708 (244x 7) x 5 + 35 (5x 7)

Het totale aantal 'levensjaren', 8575 is bovendien deelbaar door **7**, het getal van de volheid, zowel als door **5**, het getal dat 'een handvol' voorstelt: $8575 = 245 \times 7 \times 5$. Het is niet duidelijk waarom juist in het geval van Set, Jered en Lamech **7** jaar wordt toegevoegd, en waarom Metuselach er zelfs **2 x 7** jaar bij krijgt. Wat Lamech betreft herinnert zijn **777** 'levensjaren' sterk aan zijn **77**-voudige wraak (Genesis 4:24). De leeftijden van de oervaders worden volgens deze verklaring dus onmiskenbaar beheerst door deze twee symbolische getallen. Blijkbaar heeft men daarmee tot uitdrukking willen brengen dat de namen van de **10** oervaders een beperkte *selectie* is, waarmee men de onmetelijke tijd tussen de schepping en de zondvloed *volledig* in kaart wilde brengen.

Het getal **7** lijkt nog een andere rol te spelen met betrekking tot de 'leeftijden' van **5** oervaders. Als we de maximale leeftijd van **120** jaar (Genesis 6:3), dat verhoogd wordt met **7** maal het getal van de volheid, **840** jaar, het *supermaximum* aantal levensjaren, aftrekken van de hoge 'leeftijden', komen er heel normale leeftijden tevoorschijn bij **5** oervaders:

Adam 930 - 840 = **90** jaar
 Seth 912 - 840 = **72** jaar
 Enos 905 - 840 = **65** jaar
 Kenan 910 - 840 = **70** jaar
 Noach 950 - 840 = **110** jaar.

De reden waarom juist deze 'normale' leeftijden als uitgangspunt werden genomen, is een vraag die nog niet beantwoord is. In ieder geval zou de ophoging van deze leeftijden met het supermaximum aantal jaren een verklaring kunnen bieden voor de totstandkoming van de hoge 'leeftijden'.

De vraag is nu hoe de resterende vijf 'leeftijden' verklaard kunnen worden, die van Mahelalel, Jered, Henoch, Metuselach, en Lamech. De sleutel daartoe ligt in de toekenning van **365** jaar aan Henoch. Hij is de **7de** in de hiërarchie en daardoor een heel belangrijke figuur, en opvallenderwijs de enige over wie iets extra's wordt medegedeeld (Genesis 5:24). Dat Henoch een zeer vooraanstaande plaats inneemt in de lijst blijkt ook uit het feit dat het totale aantal woorden in Genesis 5 op precies **365** te staan komt, verdeeld in 200 + 65 + 100. De passage voorafgaand aan de eerste vermelding van de naam Henoch (eind van vers 18) telt **200** woorden; dan volgen er precies **65** woorden vanaf de naam Henoch tot het eind van de Henoch passage ('Henoch' in vers 18 en de woorden van verzen 19-24), en ten slotte welgeteld **100** woorden in de rest van de tekst (verzen 25-32). De kans dat dit allemaal op toeval berust, is 1 op 6 miljoen.

De 'leeftijd' van Henoch, **365** jaar, vertegenwoordigt onmiskenbaar de dagen van het zonnejaar, en dat brengt ons in de sfeer van de astronomie. Daarom rijst de vraag of de leeftijden van de vier resterende oervaders, Mahelalel, Jered, Metuselach, en Lamech, eveneens op basis van astronomische verschijnselen verklaard kunnen worden. Eerder gedaan onderzoek door Claus Schedl heeft aangetoond dat er een verband bestaat tussen de 'leeftijden' van drie van de vier oervaders, namelijk Mahelalel, Jered en Lamech, en de omlooptijden (in dagen) van drie paren planeten in conjunctie:

Mahelalel	895/6	=	116 + 780	Mercurius + Mars
Jered	962	=	584 + 378	Venus + Saturnus
Lamech	777	=	399 + 378	Jupiter + Saturnus

Een bevredigende verklaring van de 'leeftijd' van Metuselach, **969** jaar, is nog niet gevonden, tenzij het ook in zijn geval gaat om een met **840** jaar opgehoogde 'normale' leeftijd: $969 = 840 + 129$. Maar zo normaal is een leeftijd van 129 jaar nu ook weer niet.

De 'leeftijden' van de aartsvaders

De verklaring van deze ongewoon hoge leeftijden die Cassuto een halve eeuw geleden heeft voorgesteld, is niet bevredigend gebleken. Hij verklaarde de leeftijd van Abraham (**175**) en Isaak (**180**) als veelvoud van **5**, en die van Jakob (**147**) en tevens die van Sara (**127**) als veelvoud van **5** met **7** toegevoegde jaren. Even onbevredigend is de interpretatie van Isaak's 180 jaren als 3×60 , en Sara's 127 als $2 \times 60 + 7$ en Jakob's 147 jaar als $2 \times 70 + 7$. Verder onderzoek van deze merkwaardige getallen heeft aangetoond dat de aartsvaders met behulp van de aan hun toegekende leeftijden in een *hiërarchisch verband* zijn geplaatst. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met behulp van de mathematische formules op basis waarvan de 'leeftijden' berekend zijn:

$$\text{Abram} \quad \mathbf{175} = \mathbf{7} \times \mathbf{5} \times \mathbf{5} \quad \text{of} \quad \mathbf{7} \times \mathbf{25}$$

$$\text{Isaak} \quad \mathbf{180} = \mathbf{5} \times \mathbf{6} \times \mathbf{6} \quad \text{of} \quad \mathbf{5} \times \mathbf{36}$$

$$\text{Jakob} \quad \mathbf{147} = \mathbf{3} \times \mathbf{7} \times \mathbf{7} \quad \text{of} \quad \mathbf{3} \times \mathbf{49}.$$

Er zijn duidelijk twee reeksen, een dalende: 7, 5, 3, die met **7** begint, en een stijgende: 5x5, 6x6, 7x7, die met **7 x 7** eindigt, waarmee het hiërarchische verband tussen de drie aartsvaders wordt aangebracht. We zouden ons af kunnen vragen waar deze fraaie mathematische formules vandaan komen. Volgens mij werden ze alle afgeleid van het bekende Godsnaamgetal **17** dat telkens als uitgangspunt voor de berekening van de 'leeftijden' werd genomen:

$$\text{Abram} \quad \mathbf{17} = \mathbf{7} + \mathbf{5} + \mathbf{5} \quad \text{wordt berekend als: } \mathbf{7} \times \mathbf{5} \times \mathbf{5} = \mathbf{175}$$

$$\text{Isaak} \quad \mathbf{17} = \mathbf{5} + \mathbf{6} + \mathbf{6} \quad \text{wordt berekend als: } \mathbf{5} \times \mathbf{6} \times \mathbf{6} = \mathbf{180}$$

$$\text{Jakob} \quad \mathbf{17} = \mathbf{3} + \mathbf{7} + \mathbf{7} \quad \text{wordt berekend als: } \mathbf{3} \times \mathbf{7} \times \mathbf{7} = \mathbf{147}.$$

Jozef, als de jongste aartsvader, neemt een uitzonderingspositie in; zijn leeftijd van **110** jaar werd op een andere manier berekend. Omdat hij de *opvolger* is van zijn drie voorgangers, en dus hun plaatsvervanger, is zijn leeftijd de *som* van de bij hen horende kwadraten:

$$\text{Jozef} \quad \mathbf{25} + \mathbf{36} + \mathbf{49} = \mathbf{110}.$$

Zoals de lezer inmiddels weet, bevat het Godsnaamgetal een latente boodschap: Jahwè is tegenwoordig! De aanwezigheid van God in het leven van de aartsvaders Abraham, Isaak en Jakob werd dus ook door middel van hun 'leeftijden' symbolisch tot uitdrukking gebracht. In dit licht beschouwd, is het zeker niet toevallig dat er in Gen. 47:28 in **17** woorden wordt verteld dat Jakob nog **17** jaar in Egypte verbleef.

De Godsnaamgetallen **17** en **26** zijn ook op een heel andere wijze door de Bijbelse auteurs met de aartsvaders in verband gebracht. Het getal **17** is op een verborgen wijze aanwezig in de alternatieve naam van de stammoeder Sara: Saraï. De getalswaarde van deze naam is **510** (30×17):

$$\text{Saraï} = \text{srj: } s=300 + r=200 \text{ j}=10 = \mathbf{510}.$$

De 'leeftijd' van Sara, **127** jaar, is nog nooit bevredigend verklaard. Blijkbaar heeft dit getal geen symbolische betekenis, maar kennelijk functioneert de 'leeftijd' van Sara als een onmisbaar element in de 'leeftijden' van haar man, zoon en kleinzoon. De 'leeftijden' van Abraham, Isaak en Jakob bij elkaar opgeteld komt op 502 jaar (175 + 180 + 147) en met de 'leeftijd' van moeder Sara er bij, komt het totaal op **629** jaar (502 + 127), dat een veelvoud is van het Godsnaamgetal **17** ($629 = 36 \times 17$).

Zeer vermeldenswaard is het feit dat de getalswaarden van de namen Isaak, Jakob en Jozef niet alleen veelvoud van het Godsnaamgetal **26** zijn, maar bovendien op een heel eigen wijze hun hiërarchische relatie weerspiegelen:

$$\text{Isaak} = jtschq \quad j=10 + ts=90 + ch=8 + q=100 = \mathbf{208} \quad (8 \times 26)$$

$$\text{Jakob} = j'qb \quad j=10 + '=70 + q=100 + b=2 = \mathbf{182} \quad (7 \times 26)$$

$$\text{Jozef} = jwsp \quad j=10 + w=6 + s=60 + p=80 = \mathbf{156} \quad (5 \times 26).$$

Analoog aan wat we eerder gevonden hebben, geeft de dalende reeks 8, 7, 5 hier de positie van deze aartsvaders in de hiërarchie aan. Dit is tegelijkertijd het doorslaggevende bewijs voor mijn in het vorige hoofdstuk uitgesproken vermoeden dat de namen van de aartsvaders geen historische, maar kunstmatige namen zijn.

Wat we in dit hoofdstuk in ogenschouw hebben genomen, is maar een fractie van wat over het gebruik van getallen in de Bijbelse geschriften te zeggen valt. Ik hoop de lezer echter een indruk gegeven te hebben van hoe men in de Bijbelse tijd omging met getallen en welke centrale rol getallensymboliek daarbij speelde. Inzicht hierin dient ons omgaan met de getallen in de Bijbel fundamenteel te bepalen.

Wie zich verder in deze materie wil verdiepen, wordt verwezen naar L.A. Snijders, *De getallen in de Bijbel en hun verhaal*, Ten Have, Baarn 1995, en C.J. Labuschagne, *Vertellen met getallen. Functie en symboliek van getallen in de Bijbelse oudheid*, Boekencentrum, Zoetermeer 1992, tweede druk 1998. Dit laatste boek heb ik in het Engels herschreven en sterk uitgebreid: *Numerical Secrets of the Bible: Rediscovering the Bible Codes*, BIBAL Press, N. Richland Hills, TX, 2000. Voor nadere informatie over dit boek, klik [hier](#).